

Täysistunto

Tiistai 11.11.2025 klo 14.00—18.29

15. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi varhaiskasvatuksen palvelusetelistä ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi

Hallituksen esitys HE 54/2025 vp

Valiokunnan mietintö SiVM 9/2025 vp

Toinen käsittely

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Toiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 15. asia. Nyt voidaan hyväksyä tai hylätä lakiehdotukset, joiden sisällöstä päätettiin ensimmäisessä käsittelyssä. — Keskustelu alkaa. Edustaja Strandman.

Keskustelu

18.13 **Jaana Strandman ps:** Arvoisa rouva puhemies! Varhaiskasvatus on yksi maamme merkittävimmistä lastemme kasvamisen, oppimisen ja kehittymisen tehtävistä. Se on maassamme laadukasta, ja se on erinomaista hyvinvoinnin edistämistä, kielen tukemista, vuorovaikutus- ja tunnetaitojen kehittämistä sekä myös vanhempien tukea vanhemmuudessa.

Tässä esityksessä ehdotetaan säädettäväksi uusi laki varhaiskasvatuksen palvelusetelistä sekä muutettavaksi varhaiskasvatustalakeja ja varhaiskasvatuksen asiakasmaksuista annettua lakia. Varhaiskasvatuksessa sovelletaan nykyisin lakia sosiaali- ja terveydenhuollon palvelusetelistä. Lakia ei kuitenkaan ole tarkoituksenmukaista enää soveltaa varhaiskasvatukseen, sillä varhaiskasvatus ei ole sosiaali- ja terveydenhuoltoa eikä varhaiskasvatuksen järjestäminen kuulu hyvinvointialueiden vaan kuntien tehtäviin.

Sivistysvaliokunnan esitys on yksimielinen, koska uusi varhaiskasvatuksen palvelusetelilaki selkeyttää sääntelyä ja vahvistaa kunnan aseman järjestäjänä samalla, kun setelin käyttö on kunnille vapaaehtoista. Tämä esitys tukee perheiden mahdollisuuksia huomioida lapsensa kannalta paras mahdollinen varhaiskasvatusmuoto. Haluan tässä yhteydessä tuoda esille myös erityistä tukea tarvitsevien lasten tilanteen, sillä heilläkin tulee olla mahdollisuus palvelusetelin käyttöön.

Arvoisa rouva puhemies! Perusteluissa korostetaan kohtuullisen seteliarvon määrittämistä läpinäkyvin kriteerein ja sen säännöllistä tarkistamista, jotta omavastuu ja setelin yhteissumma kattavat varhaiskasvatuksen kustannukset eivätkä heikennä yhdenvertaisuutta. Mallin arvioidaan parantavan ennakoitavuutta, turvaavan palvelujen saatavuutta ja vähentävän hallinnollista epäselvyyttä aiempaan sääntelyyn verrattuna. Mielestäni on tärkeää, että kunnissa on yksityisiä päiväkotia. Lisäksi eduskunta edellyttää, että hallitus seuraa lainsäädännön vaikutuksia yksityisen varhaiskasvatuksen määrän kehitykseen erilaisten palveluntuottajien toimintaedellytysten ja lasten yhdenvertaisuuden näkökulmasta. — Kiitos.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 107/2025 vp

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Hänninen.

18.15 Juha Hänninen erk: Kiitoksia, arvoisa puhemies! Sanotaan heti tähän alkuun, että hyvin hoidettu varhaiskasvatus on parasta syrjäytymisen ehkäisyä. Se meidän on aina hyvä muistaa silloin, kun puhutaan tästä asiasta, joka ei ihan suoraan liittynyt tähän otsikon aiheeseen.

Tämän esityksen ytimessä on perheiden tasa-arvo. Palvelusetelin käyttöä selkeyttämällä ja sääntelyä täsmentämällä varmistetaan, että vanhemmat voivat tehdä päätöksiä lapsensa varhaiskasvatuksesta aidosti tasavertaisista lähtökohdista. Esityksellä halutaan myös turvata kuntien mahdollisuudet vaikuttaa palveluiden kustannuksiin, laatuun ja saavutettavuuteen. Keskiössä on tukea palvelusetelien käyttöä siten, että ne mahdollistavat varhaiskasvatuspaikkojen lisäämisen, jolloin päiväkotiin voi päästä mahdollisimman lähelle kotiaan. Samalla uudistus vahvistaa palvelujen ennakoitavuutta ja ehkäisee nykyisen lainsäädännön tulkintaeroista syntyviä ongelmia. Kunnille tämä luo mahdollisuuden kehittää varhaiskasvatuspalvelujaan pitkäjänteisemmin. Pitkälle katsova kasvatuksen kehittäminen on jokaisen lapsen etu, ja juuri heistä meidän tulee huolehtia, sillä lapsissa ja nuorissa on se tulevaisuus ja lapset ovat jo nyt.

Arvoisa puhemies! Laadukas varhaiskasvatus on hyvinvointiyhteiskunnan kulmakivi. Se tukee lasten kasvua, oppimista ja hyvinvointia sekä antaa eväitä koko elämän mittaiselle koulupolulle. On tärkeää, että perheet voivat luottaa siihen, että varhaiskasvatuspalvelut toimivat reilusti ja ennakoitavasti, oli kyseessä sitten kunnallinen tai yksityisen sektorin palvelu.

Sivistysvaliokunta on käsitellyt esityksen huolellisesti ja päätenyt hyväksymään lakiehdotukset muuttamattomina. Se on kuitenkin halunnut korostaa tarvetta seurata uuden lainsäädännön vaikutuksia yksityisen varhaiskasvatuksen määrän kehityksen, palveluntuottajien toimintaedellytysten ja ennen kaikkea lasten yhdenvertaisuuden näkökulmista. Tämä on tärkeä viesti siitä, että uudistusta ei toteuteta vain hallinnollisesti vaan ihmisten arkea ja lasten hyvinvointia aidosti seuraten.

Arvoisa puhemies! On erittäin myönteistä, että valiokunta on halunnut varmistaa lain vaikutuksen seuranta ja arviointeja tulevina vuosina. Tämä vahvistaa päätöksenteon jatkuvuutta ja tuo varhaiskasvatuksen kehittämiseen sitä pitkäjänteisyyttä, jota lapsiperheet ansaitsevat. Haluan kiittää sivistysvaliokuntaa sen perusteellisesta ja vastuullisesta työstä tämän esityksen käsittelyssä. Meidän on toimittava lastemme puolesta. Tämä esitys vahvistaa perheiden mahdollisuuksia, lisää valinnanvapautta ja tukee yhdenvertaisia palveluja koko Suomessa. — Kiitoksia, arvoisa puhemies.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Lahdenperä.

18.18 Milla Lahdenperä kok: Arvoisa rouva puhemies! Tämä esitys tuo varhaiskasvatuksen palvelusetelille selkeän oman lain. Se lisää kunnille mahdollisuuksia järjestää palveluja joustavasti ja perheiden valinnanvapautta vahvistaen. Palvelusetelimalli voi helpottaa varhaiskasvatuksen saatavuutta etenkin alueilla, joilla kunnan omat palvelut eivät riitä tai etäisyydet ovat pitkiä.

On tärkeää, että järjestelmä on hallinnollisesti selkeä ja kunnille taloudellisesti toteuttamiskelpoinen. Tämä on sujuvampaa ja tasapuolisempaa varhaiskasvatusta tavoitteleva koko maan laajuisesti. — Kiitos.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 107/2025 vp

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Lindén.

18.19 Aki Lindén sd: Arvoisa rouva puhemies! Tämä lyhyt puheenvuoro, jonka nyt pidän, täytyy ymmärtää siinä valossa, että olen tietääkseni toiseksi iäkkäin täällä kansanedustuslaitoksessamme eli melkein ikäpresidentti. Tarkoitukseni on nyt aivan lyhyesti kommentoida sitä valtavaa muutosta, mikä tässä varhaiskasvatuksessa on tapahtunut.

Kun minun ja puolisoni vuosina 1977 ja 1982 syntyneet lapset olivat sen ikäisiä, jolloin varhaiskasvatusta annetaan, niin silloin kahden korkeakoulutetun perheessä ei kotikaupungissamme Turussa ollut mahdollista päästä niin sanotusti päiväkotiin. Tyttäreemme pääsi esikouluun vasta sitten kuusivuotiaana, ja poikamme taisi päästä sitten kuitenkin jo viisivuotiaana. Sitä ennen se oli järjestettävä itse, olivat ne kotiin palkattavat lastenlikat tai olivat ne mummit ja anopit ja muut, jotka sitten huolehtivat tästä asiasta.

Nyt viimeinen tietoni samasta kaupungista, Turusta, on se, että kaksi kolmasosaa varhaiskasvatuksessa olevien lasten perheistä on vapautettu kokonaan siitä maksusta, siis kahdella kolmasosalla heistä on maksuton varhaiskasvatus. No, sanoisin näin, että vasemmistolaisena poliitikkona olen tästä sillä tavalla todella otettu ja iloinen, että voisi melkein nyt, jos vähän väritän, sanoa, että meidän olemme näiltä osin jo ihan sosialismissa tässä. Elikkä yhteiskunnalta saa valtavan palvelun, on se sitten yksityisen tuottamaa tai sitten kunnan itsensä tuottamaa, ja näin pitkällä olemme verrattuna siihen, mikä oli se tilanne, jonka tuossa äsken edellä kuvasin.

Haluan myös toisen asian sanoa: Keväällä 2020 — pystyn tämän ajankohdan muistamaan siitä, että silloin oli EU-vaalit, joissa olin ehdokkaana — kirjoitin Ilta-Sanomiin mielipidekirjoituksen, jossa ehdotin silloin lasten päivähoidon nimellä kulkevan toiminnon siirtämistä pois sieltä sosiaali- ja terveydenhuollosta nimenomaan sinne sivistystoimen yhteyteen. En toki ollut ajatuksinani yksin enkä ota minkäänlaista ansiota tästä suuresta muutoksesta, mutta se on varmasti ollut oikeansuuntainen muutos.

Turussa oli siihen aikaan lastensuojelulautakunta, jonka jäsen olin. Se oli suurin lautakunta budjetiltaan. Siihen kuului päivähoito, siihen kuuluivat lastensuojelu, kasvatus- ja perheneuvola ja pieni opintotukiyksikkö. Sittenminhän tietysti sitä opintotukiyksikköä ei nyt kuntatasolla enää ole ja nämä kasvatusneuvola ja lastensuojelu ovat siirtyneet sitten sinne hyvinvointialueille ja sitten päivähoito varhaiskasvatuksen nimellä on jäänyt kuntiin ihan merkittäväksi perustoiminnaksi.

Tällaisia ovat nämä pitkän tähtäimen muutokset, joita nyt sitten tässä sallittiin minunkin hetken aikaa muistella. — Kiitoksia.

Keskustelu päättyi.

Eduskunta hyväksyi ensimmäisessä käsittelyssä sisällöltään päätetyt, hallituksen esitykseen HE 54/2025 vp sisältyvät 1.—3. lakiehdotuksen. Lakiehdotusten toinen käsittely päättyi. Eduskunta hyväksyi mietintöön sisältyvän lausumaehdotuksen. Asian käsittely päättyi.